

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2002:9 av Sunhild Dietrich-Larsson (mp) om kostterapi som hjälp för hyperaktiva barn

Föredragande landstingsråd: Birgitta Sevefjord

Ärendet

Motionärerna föreslår kostterapi som hjälp för hyperaktiva barn.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad

att uppdra åt landstingsstyrelsen/hälso- och sjukvårdsutskottet att göra en kunskapssammanställning avseende kostterapi för hyperaktiva barn.

I motionen tas en viktig aspekt upp, nämligen att finna verksamma metoder som kan hjälpa hyperaktiva barn och deras familjer. Antagandet om att kosten skulle kunna ha betydelse för barns fick stort genomslag under 1970-talet då idén om att färgämnen, konserveringsmedel och salicylsyra i mat bidrog till att barn blev hyperaktiva. Detta trots att studier saknades och trots att flertalet senare genomförda studier inte givit stöd för antagandet.

Senare års studier har givit visst stöd för att kostens innehåll kan ha en begränsad effekt för en mindre grupp hyperaktiva förskolebarn. Ett gemensamt fynd för flera studier är att den begränsade dieten inte har påverkat barns hyperaktivitet eller uppmärksamhet utan vad föräldrar framförallt upplever är att barnens irriterbara humör minskar.

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

De översikter och studier gjorts ger vid handen att frågan om huruvida kostterapi är en verksam behandling för hyperaktivitet behöver studeras ytterligare. I det första steget bör istället en kunskapssammanställning göras och därefter en analys av detta underlag.

Slutsatsen är således att frågan om kostterapi vid hyperaktivitet behöver studeras ytterligare. Även andra miljöfaktorer än kosten kan påverka barns beteende och leda till reaktioner i form av överkänslighet och stress, vilket också bör beaktas i en kunskapssammanställningen och analysen utifrån denna.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 9 augusti 2006.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 22 augusti 2006.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till m- och fp-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

M- och fp-ledamöterna reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad.

De översikter och studier som gjorts av kostterapi som verksam behandling av hyperaktiva barn behöver analyseras ytterligare. Barns beteende kan även påverkas av andra miljöfaktorer. Det kan leda till reaktioner i form av överkänslighet och stress. Sådana miljöfaktorer påverkan måste belysas i forskning för att ligga till för behandlingsinsatser.”

Ärendet och dess beredning

Sunhild Dietrich-Larsson m.fl. (mp) har i en motion (bilaga), väckt den 10 september 2002 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* ge hälso- och sjukvårdsnämnden ett tydligt specificerat uppdrag så att det viktiga arbetet enligt motionens intentioner snabbt kommer till stånd.

Utskottsbehandling

Hälso- och sjukvårdsutskottet har den 30 maj 2006, enligt landstingsdirektörens förslag, föreslagit landstingsstyrelsen besluta *att* avge yttrande över motionen enligt landstingsdirektörens synpunkter i utlåtandet.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 11 maj 2006 bifogas (bilaga).

Bilagor

Motionen

Barn och ungdomar med särskilda behov har dominerat arenan under de gångna åren i landstinget. Den 1 juli 2002 infördes en ny vårdgaranti på tre månader för utredning och behandling av neuropsykiatriska/ neurologiska utvecklingsavvikelser, trots att vi vet att det inte finns tillräckligt många specialister.

För att få sedan en diagnos som berättigar till behandlingsinsatser måste barnet visa upp fyra svåra problemområden. Har man bara tre av de fyra angivna problemen kan man inte påräkna specialisthjälp. Ändå kommer de flesta drabbade att hamna i den gruppen, dvs utan specialisthjälp. Detta ställer stora krav på andra insatser som kan verka lindrande och förenkla vardagen för denna grupp individer och deras utmattade familjer.

I utländska studier har man hos dessa barn kunnat påvisa låga halter av mineralerna kalium och magnesium och mycket låga halter av flera olika fettsyror. Dessutom kan barnen lida av överkänslighet och allergier för födoämnen vars följder är mer eller mindre dolda. Det finns idag på vissa håll kunskap om att olika kosttillskott och fettsyror kan lindra också vid dyslexi som en del barn har utöver hyperaktivitet.

Barn och föräldrar i de drabbade familjerna har ett ansträngande liv men kan oftast inte få hjälp om man inte tillhör de allra mest utsatta med fyra svåra problem. Det finns numera också i Sverige terapeuter som behandlar med kosttillskott och genom att undvika socker, färgämnen, smakförstärkare, konserveringsmedel, salicylsyra och vissa födoämnen. Vi är fullt medvetna om att barnen inte är en enhet utan olika individer och att det behövs flera insatser än kostterapi, men i många fall har tillstånden förbättrats och den drabbade blivit lugnare. Bara det kan betyda mycket i många familjer.

För några år sedan ordnade miljöpartiet i Stockholms läns landsting en seminariereserie om kemikalier i vår omvärld. Föreläsare från USA och Europa var redan då helt på det klara med att förgiftningen av vår jord och vår mat skulle visa sig i den framtida sjukvården. Är vi redan där? Har dessa små individer belastats så svårt från alla håll redan som foster? Frågorna är många, därför har miljöpartiet vid flera tillfällen lyft frågan och i motioner föreslagit forskningsenheter som skulle sprida ljus i denna djungel av frågor. Tyvärr var det ingen annan som vill ha denna forskning då.

Det som behövs nu är ett specialuppdrag till det nya allmänmedicinska centret för att hjälpa till och utarbeta en kostterapi till alla barnen som inte är

LS 0209-0377

avvikande nog för att komma ifråga för specialistbehandlingar. Kunskaper finns på olika håll också i Sverige, men någon måste systematisera och utarbeta materialet gärna i samarbete med Vidarkliniken som har behandlat barn med dessa problem. Då kan man sprida kunskapen till basteamen som är nära dessa familjer. Eftersom kostterapi är kostsamma för den enskilda familjen bör den ske på läkarrecept som för andra grupper som behöver specialdiät för att leva.

Miljöpartiet de Gröna föreslår därför att landstingsfullmäktige beslutar

att ge hälso- och sjukvårdsnämnden ett tydligt specificerat uppdrag så att det viktiga arbetet enligt intentionerna ovan snabbt kommer till stånd.

Stockholm, tisdag 10 september 2002

Sunhild Dietrich-Larsson

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

I motionen tas en viktig aspekt upp, nämligen att finna verksamma metoder som kan hjälpa hyperaktiva barn och deras familjer. Antagandet om att kosten skulle kunna ha betydelse för barns beteende lanserades redan på 1920-talet, men uppmärksammades först under 1970-talet då idén om att färgämnen, konserveringsmedel och salicylsyra i mat bidrog till att barn blev hyperaktiva. Detta antagande fick stort genomslag trots att studier saknades och trots att flertalet senare genomförda studier inte givit något stöd för antagandet.

Senare års studier har givit visst stöd för att kostens innehåll kan ha en begränsad effekt för en mindre grupp hyperaktiva förskolebarn, framförallt när det finns födoämneskänslighet hos föräldrar eller barnet självt. De studier som visat på positiva effekter har innehållit en mycket begränsad diet som uteslutit ägg, mjölk, jordnötter, vete, fisk, sojaprotein, salicylsyror, monosodium, glutamat, aminosyror, färg- och smakämnen samt konserveringsmedel. Ett gemensamt fynd för flera studier är att den begränsade dieten inte har påverkat barns hyperaktivitet eller uppmärksamhet utan vad föräldrar framförallt upplever är att barnens irriterbara humör minskar. Effekten av socker på barn med hyperaktivitet har inte kunnat bekräftas i en analys som gjorts av 23 studier.

Slutsatsen utifrån de översikter och studier som redovisas är att frågan om huruvida kostterapi är en verksam behandling för hyperaktivitet behöver studeras ytterligare, speciellt med tanke på att de familjer som hittills har studerats har varit ytterst motiverade att följa en mycket begränsad diet som kräver anpassning och ökad tidsåtgång för föräldrarna. Ett annat skäl att även andra miljöfaktorer än kosten föreslagits som kan påverka barns beteende, t.ex. parfymer och andra lukter, vilka kan leda till reaktioner i form av överkänslighet och stress. Slutligen tycks studier på svenska barn saknas. Diagnostisering av hyperaktivitet i Norden och övriga världen skiljer sig något åt, varför generalisering av resultaten i studier från andra länder är svåra att göra.

I det första steget bör istället en kunskapsmanställning och därefter en analys av detta underlag göras. Först därefter kan ett förslag till kostterapi eventuellt utvecklas.

Underlag för besvarande av motionen har inhämtats från enheten för tillämpad näringslära och enheten för psykisk hälsa inom Forum.